

Jaarverslag 2020

KANSEN GEVEN

VandenEnde
FOUNDATION

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	5
2. Bijdragen 2020	11
3. Samenwerken	17
4. DeLaMar Theater	27
5. DeLaMar West	33
6. MusicalMakers	35
7. Méér Muziek in de Klas	41
8. Interviews	45
9. Bestuur en medewerkers	53
10. Balans per 31 december 2020	59
11. In memoriam Maarten van Nispen	61

1

Voorwoord

Begrip kweken

De kunst- en cultuursector is in 2020 door een diep dal gegaan. Door de coronacrisis konden kunstenaars, theaters en concertpodia een groot deel van het jaar geen publiek toelaten, met een sociaal en artistiek isolement als gevolg. Een groot deel van de kunstenaars verliest zonder publiek het bestaansrecht.

Ook op economisch vlak vielen klappen, ondanks de steun van de overheid. Er werden geen kaarten meer verkocht, de foyers bleven gesloten en misschien nog wel het moeilijkste: de mensen en instanties die onze Foundation ondersteunt, hadden geen idee wanneer er weer licht aan het einde van de tunnel zou gloren. De vraag was lange tijd: wanneer mogen de theaters, musea en concertpodia weer open? En zoals we nu weten: het antwoord op die vraag kwam pas in het late voorjaar van 2021, na vele maanden van onzekerheid en stilstand.

De creatieve sector liet zich door de pandemie niet in de hoek drukken. Er ontstonden al snel mooie, digitale initiatieven. *Livestreams* van theatervoorstellingen en concerten stegen naar een hoog niveau en werden in groten getale bekeken, muzikanten organiseerden kleine concerten die bij mensen thuis, voor het raam, werden uitgevoerd, en FOAM presenteerde onder de naam #FoamAtHome *livestreams* en digitale rondleidingen met curatoren en kunstenaars.

Toch konden dergelijke initiatieven ons niet bevrijden van het gevoel dat kunst vooral *live* moet worden ervaren. Niets kan de magie evenaren van een podiumkunstenaar die op het toneel transformeert in een prins, een geest uit het verleden of een schurk. Net zoals een schilderij in het museum veel directer een bezoeker aanspreekt dan een afbeelding in een boek of op een computerscherm.

Met de VandenEnde Foundation zijn we blijven zoeken naar mogelijkheden om talenten, makers en instellingen aan het werk te houden. Dat past in onze ambitie om mee te helpen aan het scheppen van een gunstig cultureel klimaat, waarin (podium)kunstenaars zich kunnen ontplooiën.

Zo is in 2020 tempo gemaakt met de verbouwing van DeLaMar West, een nieuw theater in Amsterdam-West dat als derde zaal van DeLaMar gaat functioneren en waar theatermakers de ruimte krijgen om te experimenteren en onderzoek te doen naar vernieuwing binnen het musicalgenre.

Ook werd de relatie met het Blockbusterfonds – een samenwerking tussen de VandenEnde Foundation, de BankGiro Loterij, het VSB Fonds en het Prins Bernhard Cultuur Fonds – voortgezet. Deze partijen hebben naar aanleiding van de coronacrisis in 2020 tevens het initiatief

Met de VandenEnde Foundation zijn we blijven zoeken naar mogelijkheden om talenten, makers en instellingen aan het werk te houden

genomen tot de oprichting van het Kickstart Cultuurfonds. Dit tijdelijke fonds bood financiële ondersteuning aan theater- en concertzalen, producenten van professionele podiumkunsten en musea om aanpassingen aan de anderhalvemetersamenleving door te kunnen voeren. Daartoe was in 2020 16 miljoen euro beschikbaar. Dat geld bleek hard nodig. Sterker: er kwam in 2021 een tweede ronde van het Kickstart Cultuurfonds, dat werkte met een budget van 20 miljoen euro.

Onze Foundation nam halverwege dit jaar afscheid van directeur Milou Halbesma, die zich vanwege persoonlijke redenen terugtrok. Haar taken werden enkele maanden waargenomen door oud-directeur Ryclef Rienstra. Op 1 juni 2021 trad op voorspraak van ons bestuur Ronald Ockhuysen, voormalig hoofdredacteur van *Het Parool*, als nieuwe directeur aan. Ook het bestuur kent een nieuw gezicht: we heten Rutger van Nouhuijs, lid van de Executive Committee van ABN AMRO Bank en bij ons verantwoordelijk voor de financiën, een warm welkom.

Zo start de VandenEnde Foundation vol goede moed aan de periode waarin de kunstwereld moet herstellen van de pandemie. Vanzelfsprekend is binnen het maatschappelijke debat, over hoe we verder moeten na corona, veel aandacht voor de groeiende tweedeling in onze samenleving. In de beleving van veel politici (en daarmee ook van veel Nederlanders) zijn dergelijke problemen ver verwijderd van de wereld van kunst en cultuur. In onze optiek is dat niet zo. Sterker: wij zijn ervan overtuigd dat een kennismaking op jonge leeftijd met kunst en cultuur leidt tot meer begrip voor elkaar en meer harmonie in de samenleving.

Om die reden zijn wij vanaf het begin pleitbezorger geweest van Méér Muziek in de Klas, dat zich ten doel heeft gesteld om alle basisschoolkinderen van Nederland en het Caribisch gebied structureel muziekonderwijs te geven. Sinds de oprichting in 2014 is Méér Muziek in de Klas erin geslaagd om die ambitie al op 55 procent van de basisscholen waar te maken. Deze mijlpaal werd op 17 mei 2021 — de vijftigste verjaardag van Koningin Máxima, ere-voorzitter van Méér Muziek in de Klas — in Carré gevierd met een gevarieerd en prachtig concert waarbij gevestigde musici, talenten en kinderen gezamenlijk het podium betraden.

Kunst brengt mensen samen. Dat is altijd zo geweest. Of het nu gaat om een muziekles in de klas, een mooi boek, een film, een musical, een gedicht, of een Griekse tragedie: kunst is een manier om je te verplaatsen in het leven van een ander en zodoende begrip te kweken voor andere meningen en andere gewoonten.

We verheugen ons op de voorstellingen, concerten en tentoonstellingen die na de zomer van 2021 op de bomvolle agenda staan. Dat doen we altijd. Maar na de ervaring met corona is het besef van de onschatbare waarde die kunst heeft nog groter geworden.

Joop en Janine van den Ende

*Voorzitter en vicevoorzitter
VandenEnde Foundation*

Janine en Joop van den Ende
Foto: © Roy Beusker

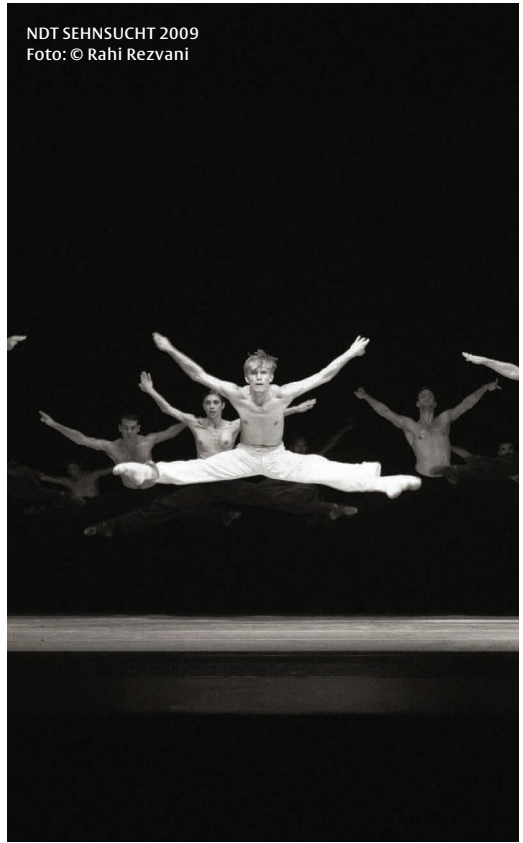
NDT SQUARES 1969
Foto: © Tony van Muyden

NDT SINFONIETTA 1978
Foto: © Sven Ulsa

In 2018 is het Nederlands Dans Theater (NDT) gestart met de conservering, digitalisering en ontsluiting van het erfgoed van het gezelschap. Een bijdrage van onder meer de VandenEnde Foundation heeft het mogelijk gemaakt de geschiedenis van het repertoire - 650 choreografieën in de afgelopen 60 jaar- te inventariseren en te ontsluiten voor het publiek.

2

Bijdragen 2020

DeLaMar Theater

			<i>Toegekend</i>
<i>DeLaMar Theater</i>		<i>Jaarlijkse programmeringsbijdrage cf Convenant</i>	<i>1.000.000</i>
<i>DeLaMar Theater</i>		<i>Exploitatiebijdrage</i>	<i>1.250.000</i>
<i>DeLaMar West</i>		<i>Opstartkosten</i>	<i>90.000</i>
<i>DeLaMar West</i>		<i>Verbouwingskosten</i>	<i>900.000</i>

Studiebeurzen Theater

				<i>Toegekend</i>
<i>Ruben van den Aardweg</i>	<i>regie</i>	<i>1e jaar bacheloropleiding Regie RICTS, Brussel</i>		<i>10.000</i>

Studiebeurzen Dans

				<i>Toegekend</i>
<i>Jillis Roshanali</i>	<i>klassiek en modern ballet</i>	<i>Introdans werkervaringsplaats, Arnhem</i>		<i>7.500</i>
<i>Joshua Okonkwo</i>	<i>hiphop dans</i>	<i>Creative College, ROC Utrecht</i>		<i>1.260</i>
<i>Louisella Vogt</i>	<i>klassiek ballet</i>	<i>1ste jaar Nationale Balletacademie, Amsterdam</i>		<i>10.350</i>
<i>Norah Mukanga</i>	<i>hiphop</i>	<i>Masterclass Juste Debout School, Parijs</i>		<i>3.800</i>
<i>Omani Ormskirk</i>	<i>klassiek en modern ballet</i>	<i>4de jaar The Juilliard School, New York</i>		<i>15.000</i>
<i>Rosa Mukanga</i>	<i>hiphop</i>	<i>Masterclass Juste Debout School, Parijs</i>		<i>3.800</i>
<i>Tim Peters</i>	<i>klassiek ballet</i>	<i>5de jaar vooropleiding Nationale Balletacademie, Amsterdam</i>		<i>6.500</i>
<i>Valerio Elisa</i>	<i>klassiek ballet en moderne dans</i>	<i>1ste jaar Koninklijke Balletschool, Antwerpen</i>		<i>4.932</i>
<i>Yarah Mukanga</i>	<i>hiphop</i>	<i>Masterclass Juste Debout School, Parijs</i>		<i>3.800</i>
<i>Nationale Ballet-jaarlijkse bijdrage 2018-2022</i>	<i>klassiek ballet</i>	<i>Jaarlijkse bijdrage Junior Company 2020- 2021 (3de jaar)</i>		<i>40.000</i>

Studiebeurzen Muziek

Klassiek - instrumentaal			Toegekend
Adinda van Delft	viool	Jong Talent Afdeling, Koninklijk Conservatorium, Den Haag	860
Darja Serck	viool	Vooropleiding Academie Muzikaal Talent, Utrecht en Masterclass Aleksandr Schonert, Praag	1.850
Emma Naegele	cello	Vooropleiding AMT, Utrecht, Solo Program Musica Mundi, België en diverse privélessen	2.378
Emma van Schadewijk	cello	3de jaar cellostudie aan de Yehudi Menuhin School, Engeland	4.561
Fama Koning	cello	Vooropleiding Academie Muzikaal Talent, Utrecht	3.792
Julius Backer	piano	3de jaar pianostudie aan de Yehudi Menuhin School, Engeland	6.500
Kira van der Woerd	viool	Vooropleiding AMT, Utrecht en Vooropleiding Hellendaal Muziekinstituut, Rotterdam	5.000
Nikola Meeuwssen	piano	Pianostudie Accademia Pianistica Internazionale Incontri col Maestro, Italië en privélessen Paul Scheepers	6.000
Reinier Wink	cello	Cursussen en masterclasses bij Raphael Pidoux, Sol Gabetta en Roel Dieltiens	6.705
Sasha Witteveen	contrabas	Vooropleiding Conservatorium van Amsterdam	2.025
Vera Beumer	viool	3de jaar Bachelor of Music Honours, Royal College of Music, Londen	5.000
Zohra Jongerius	barokviool	Privélessen Shunske Sato, Den Haag	2.200
Alexander Jansen	piano	Vooropleiding Academie Muzikaal Talent, Utrecht en diverse masterclasses	3.950
Klassiek - zang			Toegekend
Gerben van der Werf	countertenor	Privélessen Margreet Honig	2.500
Julietta Aleksanyan	sopraan	Privélessen Rosemary Joshua Anatolii Goussev	7.500
Maria Pedano	sopraan	Privélessen Sasja Hunego	2.490
Maria Warenberg	mezzosopraan	Privélessen Ann Murray, Margreet Honig en Sasja Hunnego	7.110
Jazz/pop instrumentaal			
Floris Kappeyne van de Coppello	piano	Privélessen/studiereis jazzmusici, New York	7.500
Marcello Cardillo	drums	Master Manhattan School of Music, New York	15.000
Jazz/pop zang			
Lisa ten Bulte	singer/song-writer	3de jaar BA Songwriting, BIMM, Brighton	15.000

Studiebeurzen Film en televisie

Eline van Dijk	filmmaker	Contemporary Art Practice, Royal College of Art, School of Arts & Humanities, Londen	13.000
Sigrid Sundholm	regie	Master Cinema and Digital Media, Film and TV School of Academy of Performing Arts, Praag	5.000
Thijme Grol	productie	MA Producing, NFTS in Beaconsfield, Londen	15.000

Valerio Elisa
Foto: © Stadsschouwburg Groningen

Overige projecten

		Toegekend
Mary Dresselhuys Prijs	Geschilderd portret	5.000
Hélène Kröller Müller Fonds	Jaarlijkse bijdrag Hélène Kröller Müller Fonds	5.000
Universiteit van Utrecht	Leerstoel Mecenaatstudies	15.000
Universiteit van Amsterdam	Leerstoel Musical (Joop van den Ende leerstoel)	25.000
Nationale Opera	Opera Studio 2020	30.000
Nationale Opera	Opera Forward Festival 2021	50.000
Internationaal Theater Amsterdam	Donatie ITA - Othello Genootschap	5.000
FOAM	International Talent Program 2021	95.000
OSCAM	Expositie Bout It 2	30.000
Stichting Méér Muziek in de Klas	Structureel muziekonderwijs voor basisschoolkinderen in Nederland	400.000
Blockbusterfonds	Organisatiekosten 2020	70.000
Blockbusterfonds	Reservering Projecten	500.000
Kickstart Cultuurfonds	Cultureel noodfonds 2020	1.000.000
Vrijval	Teruggekeerde studiebeurzen door Covid-19	62.450

Jillis Roshanali
Foto's: © Dean Barucija

3

Samenwerken

Blockbusterfonds & Kickstart Cultuurfonds

Het Blockbusterfonds, in 2012 opgericht door de VandenEnde Foundation, het Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds en de BankGiroLoterij, verstrekt leningen en garanties aan culturele instellingen ter financiering van extra marketingkosten voor groot-schalige tentoonstellingen, voorstellingen of uitvoeringen.

Elk jaar zijn er wel een paar bijzondere culturele evenementen waar het publiek voor in de rij staat: een unieke tentoonstelling of voorstelling, een grensoverschrijdend festival. De organisatie en de financiering van zo'n ambitieus evenement zijn niet eenvoudig.

Het Blockbusterfonds heeft als taak het cultureel ondernemerschap te stimuleren en de totstandkoming van evenementen met 'blockbusterpotentie' mogelijk te maken. Met een lening of garantiebijdrage in combinatie met een gegarandeerde kaartafname ondersteunt het Blockbusterfonds bijzondere culturele initiatieven die gericht zijn op een groot en breed publiek.

De lening kan worden ingezet om extra marketinginspanningen te financieren. Daarmee

kan een groter publiek worden bereikt en een hogere opbrengst worden gerealiseerd. Een garantiebijdrage kan zekerheid bieden voor financiële tegenvallers tijdens de uitvoering van het project.

Het Blockbusterfonds ontstaat in 2011, op het hoogtepunt van de bezuinigingen, als Joop van den Ende tijdens zijn Mandeville-lezing – uitgesproken naar aanleiding van zijn eredoctoraat aan de Erasmus Universiteit Rotterdam – ervoor pleit kunst en cultuur niet als louter 'linkse hobby en kostenpost' te zien, zoals het toenmalige kabinet-Rutte I deed. Van den Ende pleit voor kunst als een serieus en onmisbaar onderdeel van onze samenleving. Bovendien is met kunst en cultuur ook geld te verdienen, bijvoorbeeld doordat het toerisme naar ons land wordt bevorderd dankzij aantrekkelijke tentoonstellingen en culturele evenementen. Van den Ende stelt de oprichting van een nationaal fonds voor, van waaruit extra marketinginspanningen ten behoeve van deze evenementen kunnen worden gefinancierd. Het ministerie van OCW laat op dat moment weten zo'n fonds toe te juichen, maar er geen

Museum Bolijmans Van
Beuningen -Leonora
Carrington, Again, the Gemini
are in the Orchard, 1947
Foto: © Angeliek de Jonge

budget voor te kunnen vrijmaken. Uit die kiem ontstaat in 2012 de samenwerking tussen het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds, de VandenEnde Foundation en de BankGiro Loterij, oftewel het Blockbusterfonds.

Voor het Blockbusterfonds werd door de VandenEnde Foundation in 2020 conform de samenwerkingsovereenkomst het overeengekomen jaarlijkse bedrag van 500.000 euro gereserveerd, vermeerderd met 70.000 euro (2019: 62.125 euro) voor het aandeel van de Foundation in de organisatiekosten.

In 2020 zijn twee nieuwe projecten van start gegaan: de tentoonstelling *De Tranen van Eros* in het Centraal Museum in Utrecht en de tentoonstelling *The Rolling Stones Unzipped* in het Groninger Museum. In totaal is 150.000 euro aan garantiebijdragen toegekend.

Coronacrisis

Ten tijde van de eerste lockdown in maart 2020 waren zeven blockbuster-projecten in ontwikkeling. Daarvan is één project definitief

komen te vervallen (de voorstelling *Kinky Boots*); vijf projecten werden verlengd en waren na de opheffing van de eerste lockdown opnieuw toegankelijk — voor zover de coronamaatregelen dit toelieten; één project werd gestaakt en is uitgesteld naar het volgende jaar. Het Blockbusterfonds heeft coulance betracht bij projecten waarbij de bezoekersaantallen niet gehaald werden vanwege de coronamaatregelen. De direct tot de coronacrisis te herleiden financiële schade is in 2020 beperkt gebleven (60.000 euro voor *Kinky Boots* en 40.144 euro voor *AI. More than Human*).

Vijf nieuwe projecten, die in de loop van 2020 van start zouden gaan, zijn vanwege de coronacrisis uitgesteld naar 2021, 2022 en zelfs naar 2024.

Vivanne Sassen, Marte #02, 2014, courtesy Stevenson Gallery

Lichtpunt in een exceptionele tijd

Kickstart Cultuurfonds steunt cultuursector

Het Kickstart Cultuurfonds werd in de zomer van 2020 opgericht op initiatief van de BankGiro Loterij, het Prins Bernhard Cultuurfonds, VSB-fonds en de VandenEnde Foundation, samen met een groep private cultuurfonds en het ministerie van OCW, om snel financiële ondersteuning te bieden aan culturele instellingen die door de coronamaatregelen in zwaar weer terecht waren gekomen.

Theaters, musea, muziekpodia en producenten van professionele podiumproducties kregen geld van het Kickstart Cultuurfonds voor aanpassingen aan de anderhalvemetersamenleving, zodat ze nieuwe producties konden opstarten of aanpassen en publiek coronaproof konden blijven ontvangen. In totaal werd 16 miljoen euro uitgekeerd aan 418 projecten.

Cultuur is een onmisbaar onderdeel van de samenleving, zo vinden de aangesloten fondsen van Kickstart Cultuurfonds. Zij hebben er alles aan gedaan om het publiek in uitzonderlijke tijden troost, hoop en inspiratie te bieden door middel van kunst en cultuur. En om cultuurmakers een lichtpuntje te bieden in deze voor cultuur barre en exceptionele tijd, waarin veel

werd verwacht van de creativiteit, flexibiliteit en ondernemersgeest in de sector.

Marc van Kaam, directeur Luxor Theater, legt uit wat de bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds in de praktijk betekent. "Dankzij de bijdrage die wij ontvingen, is het ons gelukt onze theaterzaal dusdanig aan te passen zodat we een intieme en veilige setting konden creëren waarin we in coronatijd zowel bezoekers als artiesten konden ontvangen. Van beide kanten ontvingen we veel positieve reacties over onze Club Luxor."

Minister Ingrid van Engelshoven van OCW stelde dat het door de aanhoudende pandemie onvermijdelijk was dat het Kickstart Cultuurfonds na 2020 een doorstart maakte. "Dat had de culturele en creatieve sector in deze crisis keihard nodig. Zo konden voorstellingen, exposities en concerten zich goed voorbereiden op de anderhalvemetersamenleving, met als gevolg dat het publiek veilig kon genieten van al dat moois dat onze creatieve talenten te bieden hebben."

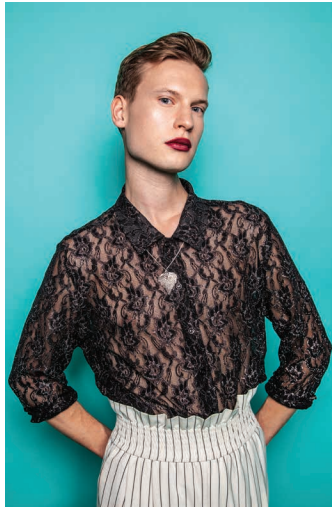

Uit het eindoverzicht van de bestedingen blijkt dat een kwart van de donaties van het KSCF ten goede kwam aan projecten met een landelijke spreiding. De organisatiekosten van het KSCF beliepen € 435.655. Deze kosten kwamen ten laste van het donatiebudget van € 16 miljoen (2,75%).

Accountantskantoor BDO heeft de financiële eindafrekening van het KSCF gecontroleerd en vastgesteld dat deze voor wat betreft alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld in overeenstemming met de toetredingsovereenkomst.

Van augustus tot en met oktober 2020 doneerde Kickstart Cultuurfondsfonds (KSCF), een initiatief van de BankGiro Loterij, VSBfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds en de VandenEnde Foundation, een bedrag van 16 miljoen euro aan de culturele sector. Dit bedrag ging naar 418 projecten binnen de doelstelling waarvoor het fonds was ingesteld. Het fonds werkte samen met particuliere cultuurfondsen Stichting Droom en Daad, Ammodo, Fonds 21, Fonds 1818, Zadelhoff Fonds/Zadelhoff Cultuur Fonds en Stichting Zabawas en het ministerie van OCW. Op verzoek van de initiatiefnemers heeft bureau R2 Research een onderzoek gedaan onder de begunstigden van het fonds, met als doel inzicht te krijgen in de waardering voor het KSCF, de insteek van de regeling en de werking in de praktijk. Van de 615 aanvragers hebben er 304 gerepsondeerd op de enquête. De belangrijkste conclusies zijn:

- De toegevoegde waarde van het KSCF ten opzichte van andere financieringsbronnen wordt door alle respondenten als zeer groot ervaren (92%);
- De doorlooptijd van de aanvraagbehandeling wordt als zeer goed beoordeeld (96%);
- Voor een belangrijk deel (84%) van de gehonoreerde aanvragers was de donatie van het KSCF cruciaal voor het uitvoeren van de gewenste aanpassingen om het publiek veilig te kunnen ontvangen;
- Ook had de donatie in het merendeel van de gevallen (86%) een positief effect op de werkgelegenheid en daarmee op het moreel van de medewerkers van de begunstigde instelling.

Boys won't be boys

Boys won't be boys is een initiatief van theatermaker en kleinkunstenaar Rikkert van Huisstede. Dankzij de steun van onder meer de VandenEnde Foundation betrad hij in het najaar van 2020 met een bonte stoet jongens, mannen en transgenders het podium. Een landelijke tournee vormde samen met een educatief project het startpunt van een bewustwordingsproces over 'de vrijheid die iedereen moet hebben om te mogen zijn wie je bent'.

Foto: © BrunoPress

Zilveren Anjer

De Zilveren Anjer van het Prins Bernhard Cultuurfonds is op 4 juni 2021 toegekend aan Joop en Janine van den Ende. De oprichters van de VandenEnde Foundation kregen de onderscheiding voor hun 'bijzondere en structurele bijdragen aan kunst en cultuur'. De Zilveren Anjer werd uitgereikt door Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix. De plechtigheid vond plaats in het Koninklijk Paleis in Amsterdam. Ook Barend van Benthem ('Schatbewaarder van de Nederlandse zilverkunst') en Johan Veenstra ('Van groot belang voor de ontwikkeling van streekliteratuur') ontvingen een Zilveren Anjer. Uit de laudatio voor Joop en Janine van den Ende, uitgesproken voor Cathelijne Broers (directeur Prins Bernhard Cultuurfonds): "De Latijnse spreuk op de Zilveren Anjer is helemaal op u van toepassing. *Tua res agitur*. Wat zoveel betekent als: het is ook úw zaak. U deelt uw vermogen, maar ook uw expertise, inzicht, creativiteit en levert daarmee een inspirerende bijdrage aan het Nederlandse culturele leven."

4

DeLaMar Theater

Ruim baan voor makers van nu

DeLaMar bestaat in zijn huidige hoedanigheid alweer 10 jaar. Of eigenlijk 11 jaar, maar door de coronacrisis hebben we ons jubileum helaas niet zo kunnen vieren als we hadden gehoopt. Dat gebeurt in de nazomer van 2021 alsnog, met onder meer een speciaal jubileummagazine dat aan onze trouwe bezoekers cadeau wordt gedaan.

We zijn een theater dat altijd meebeweegt met de tijd en de maatschappij waarin we leven. Dat is ook te zien aan onze ambitie voor de toekomst. Een toekomst die in het seizoen '21-'22 begint, na een periode waarin wij onze dromen en ambities even hebben moeten inslikken.

DeLaMar zal net als in de afgelopen jaren de plek zijn waar de verbeelding de boventoon

voert. Waar de bezoekers verhalen zien en horen waarin ze zichzelf of de ander herkennen. Wij brengen de makers van nu en morgen zo dicht mogelijk naar het publiek.

Dit doen we aan de Marnixstraat in Amsterdam, maar vanaf nu ook in onze nieuwe locatie DeLaMar West in de Amsterdamse wijk Bos en Lommer. DeLaMar en de VandenEnde Foundation hebben hier een plek gecreëerd waar jonge en nieuwe makers zich onder de juiste omstandigheden kunnen ontwikkelen en waar nieuwe producties kunnen ontstaan. Een plek voor iedereen die nieuwsgierig is naar nieuw talent en nieuwe verhalen.

Andreas Fleischmann
Directeur DeLaMar

Lazarus

De eerste maanden van 2020 stond de musical *Lazarus* in de Wim Sonneveld zaal. Na een zeer succesvolle start in het najaar van 2019 speelde deze voorstelling van David Bowie en Ivo van Hove nog een aantal maanden door.

Peter Pannekoek

In februari 2020 keerde Peter Pannekoek terug in de Mary Dresselhuys zaal waar zijn veelgeprezen programma *Later* was alles beter 1,5 jaar eerder in première was gegaan. Nu speelde hij een week lang voor een uitverkochte zaal vol jonge Amsterdammers zijn laatste voorstellingen van deze succes tournee.

George en Eran zomerfestival

In augustus 2020 organiseerde DeLaMar Theater voor de eerste keer het George en Eran zomerfestival. Voor deze gelegenheid kregen theatermakers George Tobal en Eran Ben-Michaël de sleutel van het DeLaMar Theater. Twee weken lang bespeelden en programmeerden zij beide zalen met hun eigen voorstelling *George en Eran worden racisten* en tal van gastartiesten als Nhung Dam, Club Classique, Meral Polat, Nordgrond en Theo Maassen. In de zomer van 2022 zal het George en Eran zomerfestival terugkeren in DeLaMar.

Paul en Simone Zonder jou

Omdat de musical *Hello, Dolly!* al kort na de première moest stoppen door de coronamaatregelen, maakten Paul de Leeuw en Simone Kleinsma een vervangend liedjesprogramma. Deze voorstelling ging begin september in première in DeLaMar Theater en speelde twintig keer voor een uitverkochte zaal.

De Modern Art Review

Een ander hoogtepunt was *De Modern Art Review* van Alex Klaasen en Steef de Jong. In deze kleine revue, oorspronkelijk gemaakt als lunchvoorstelling in Bellevue in Amsterdam, wordt de moderne kunst gevierd in al haar onbegrijpelijke vormen.

“Sometimes the right person tells the right story at the right moment, and through a combination of luck and design, a creative expression gains new force.”

LIN-MANUEL MIRANDA,
HAMILTON: THE REVOLUTION

5

DeLaMar West

Ruimte voor onderzoek

DeLaMar West in Amsterdam, dat officieel in de zomer van 2021 wordt geopend, is het eerste theater in Nederland dat speciaal is bedoeld voor de ontwikkeling van nieuwe musicals en andere vormen van muziektheater. De locatie, in de wijk Bos en Lommer in Amsterdam-West, gaat functioneren als de derde zaal van DeLaMar. Tevens is het theater het thuishonk van MusicalMakers, het productiehuis voor musicals dat vanaf januari 2021 voor vier jaar wordt ondersteund door zowel het rijk als de VandenEnde Foundation. DeLaMar-directeur Andreas Fleischmann: 'Hier langs de Zuidas staan allemaal prachtige kantoorgebouwen waar in de best denkbare omstandigheden wordt gewerkt, maar artiesten moeten repeteren in oude gymlokalen met kapotte wc's. In DeLaMar West kunnen ze onder fatsoenlijke omstandigheden aan het werk. Zoals het hoort. Kunst is geen marginale activiteit.'

DeLaMar West ademt in alles liefde voor theater. In de publieksfoyer zijn teksten uit musicals aangebracht ('*I'm a superstar and you don't even know it*'), er hangen affichelijsten met aankondigingen van producties en referenties naar klassiekers, en in het trapgat richting de zaal komen de bezoekers oog in oog staan met een groot portret van David Bowie, dat verwijst

naar de musical *Lazarus* die in het DeLaMar Theater in het centrum was te zien.

Enkele jaren geleden was dit pand het onderkomen van Circus Elleboog; daarna was het enige tijd de studio van modefotograaf Peter Stigter. Na een grote verbouwing — grotendeels gefinancierd door de VandenEnde Foundation — is het pand getransformeerd in een professioneel theater met een zaal die plaats biedt aan 170 bezoekers. De zaal is flexibel te gebruiken: in een handomdraai kan deze ruime worden omgetoverd in twee studio's. Fleischmann: "Het is de bedoeling dat voorstellingen hier van de grond af aan worden ontwikkeld, waarna het resultaat op deze plek voor het publiek te zien is. We hopen vanzelfsprekend dat enkele van die voorstellingen doorgroeien naar de grote zalen. Maar dat is geen vereiste. Het draait hier om de zoektocht en de vernieuwing."

Fleischmann wil vooral makers met nieuwe verhalen aan zich binden: tekstschrijvers, componisten, regisseurs, choreografen, ontwerpers. Met 'nieuw' bedoelt hij niet per definitie 'jong'. "Het is juist mooi als jonge makers gaan samenwerken met mensen met ervaring. DeLaMar West moet een ontmoetingsplek worden. Een plek waar iedereen graag komt en makers zich thuis voelen en geïnspireerd raken. Omdat ze onder elkaar zijn, en hier makkelijk contact maken met publiek."

6

MusicalMakers

Eerste structurele publiek-private samenwerking binnen de podiumkunsten

Bij MusicalMakers krijgen gevestigde makers en jonge talenten de tijd, vrijheid en begeleiding om nieuwe Nederlandse musicals te ontwikkelen. In DeLaMar West in Amsterdam, de thuisbasis van MusicalMakers, wordt geëxperimenteerd met vernieuwende vormen binnen het musicalgenre en met originele verhalen uit de hedendaagse samenleving.

In de praktijk gaat MusicalMakers zich vooral richten op verhalen uit gemeenschappen die zichzelf in het huidige theaterlandschap niet of te weinig herkennen. Met als doel het musicalaanbod te verbreden, het publieksbereik te vergroten en een bijdrage te leveren aan de emancipatie van het musicalgenre. Artistiek leider Stephen Liebman: “We creëren een

omgeving waar makers met elkaar ontdekken, leren en delen. Waar de focus niet alleen op het eindproduct ligt, maar tijd en ruimte is voor experiment.”

MusicalMakers is, na voorbereidend werk in 2020, op 1 januari 2021 gestart met haar activiteiten. De organisatie wordt ondersteund met een structurele bijdrage vanuit de landelijke Basisinfrastructuur (rijksoverheid) en de VandenEnde Foundation, die beide een evenredige financiële bijdrage (750.000 euro per jaar) betalen voor de periode 2021-2024. Daarmee is MusicalMakers de eerste structurele publiek-private samenwerking uit de geschiedenis van de gesubsidieerde podiumkunsten in Nederland.

Samya Hafsaoui, musicalmaker 2021-2022
Foto: © Bete Photography

Job Greuter, musicalmaker 2021-2022
Foto: © Bete Photography

7

Méér Muziek in de Klas

Zelfinzicht en saamhorigheid

Méér Muziek in de Klas is in 2014 opgericht op instigatie van Koningin Máxima en Jet Bussemaker, oud-minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In dat jaar krijgt de Commissie Gehrels de opdracht een handreiking op te stellen voor het muziekonderwijs op de basisschool. Het idee hierachter is helder: de verbindende kracht van kunst en cultuur dient op jonge leeftijd bij iedereen te worden aangewakkerd. Met andere woorden: op de basisschool zou Muziek net als Taal en Rekenen een vanzelfsprekend onderdeel van het lesaanbod moeten zijn. Zodat kinderen begrip kweken voor muziek, en belangrijker: dat zij de vruchten plukken van de empathie die muziekles hen bijbrengt.

Muziek is er altijd, in allerlei soorten en smaken. Een liedje, een trompetsolo of een sonate kan onze gedachten zomaar naar een andere tijd en plek brengen. Muziek activeert het brein. Elk element — ritme, klank, melodie, harmonie — heeft invloed op een specifiek deel van de hersenen. Muziek prikkelt emoties, motoriek, geheugen en taal.

Recent onderzoek aan onder meer de VU in Amsterdam heeft aangetoond dat muziekonderwijs een positieve invloed heeft op de cognitieve vaardigheden van kinderen, op zaken als planning, zelfbeheersing, zelfinzicht en concentratievermogen. Muzieklessen vergroten bovendien de saamhorigheid: in de klas zijn

De aandacht voor muziekonderwijs aan kinderen van 4 tot 12 jaar is in korte tijd spectaculair gegroeid, na decennia van verval

de saz, de blokfluit en de nafir gewoon allemaal een instrument.

Méér Muziek in de Klas streeft naar structureel muziekonderwijs voor alle 1,6 miljoen basisschoolkinderen. De afgelopen jaren is het gelukt op alle Pabo's muzikles aan aankomende docenten te geven, een vak dat helemaal uit zicht was geraakt. Ook was er budget om die lessen op scholen aan te bieden. Die behoefte was zo groot dat de 25 miljoen euro voor de bijscholing van (aankomende) docenten binnen drie maanden was 'uitgegeven'. Met als resultaat dat op dit moment op zo'n 55 procent van de basisscholen weer muzikles wordt gegeven – in de klas, of tijdens buitenschoolse activiteiten.

Ter ere van de 50ste verjaardag van de koningin, op 17 mei 2021, werd een toekomstplan met een landelijke dekking door regionale Muziek-Akkoorden gepresenteerd. Daarin werden de ambities van Méér Muziek in de Klas door gemeenten, onderwijsinstellingen, koren, muziekkorpsen, ondernemers en vrijwilligersorganisaties onderschreven. Die brede steun

blijkt tevens uit het feit dat niet alleen het Rijk investeerde in de ambities om meer muziekonderwijs naar de klaslokalen te brengen. Zo steunden behalve de VandenEnde Foundation ook de BankGiro Loterij, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds en vele kleinere fondsen het initiatief. Daarnaast ontving Méér Muziek in de Klas sponsorgelden van onder meer Jumbo, Samsung en Simpel.

De aandacht voor muziekonderwijs en –educatie aan kinderen van 4 tot 12 jaar is in korte tijd spectaculair gegroeid, na decennia van verval. Méér muziek in de Klas – een organisatie van 15 mensen, met ondersteuning van 5 freelancers – werd door de VandenEnde Foundation in de periode 2015-2020 met € 6.140.000 gesteund. Vanuit het idee dat muziekonderwijs voor ieder kind toegankelijk moet zijn en dat ook moet blijven.

Koningin Máxima viert haar 50ste verjaardag
in Carré met Méér Muziek in de Klas
Foto: © Nathan Reinds

Ritratto, De Nationale Opera
Foto: © Ruth Walz

8

Interviews

Geld weggeven is complexer dan het lijkt

Rutger van Nouhuijs is in 2020 lid geworden van het bestuur van de VandenEnde Foundation. Van Nouhuijs, lid van het Executive Committee van ABN AMRO, gaat aan de slag als de nieuwe penningmeester. ‘Dit gaat verder dan businessmodellen controleren en discussies voeren over mogelijke strategieën.’

“Het was geen optie om ‘nee’ te zeggen”, zegt Rutger van Nouhuijs over zijn beslissing om in 2020 als penningmeester tot het bestuur van de VandenEnde Foundation toe te treden. “Toen ik werd gevraagd, wist ik meteen: die stap ga ik maken. De VandenEnde Foundation speelt een mooie rol in onze maatschappij. Het is een voorrecht om daarvan een onderdeel te zijn.” Rutger van Nouhuijs (1962) is lid van het Executive Committee van ABN AMRO Bank N.V. De bedrijfseconoom werkt al sinds 1989 bij de zakenbank van ABN AMRO; hij was 27 toen hij er in dienst trad. Al snel werd Van Nouhuijs hoofd van de afdeling fusies en overnames in Nederland. In die functie maakte hij mee hoe ABN AMRO in 2007 werd overgenomen door drie concurrenten. Omdat Royal Bank of Scotland na de overname het grootste deel van de toenmalige zakenbank van ABN AMRO

in handen kreeg, was het een logische stap dat Van Nouhuijs meeding naar de Britten. In 2009 werd hij gevraagd om terug te keren naar het hoofdkantoor van ABN AMRO aan de Zuidas, om van daaruit de zakenbank weer op te bouwen. Van Nouhuijs’ profiel heeft op het eerste gezicht niet veel raakvlakken met de culturele wereld. Aan de andere kant: ook binnen de kunsten moeten budgetten kloppen en is financiering noodzakelijk om dingen gedaan te krijgen. “Een foundation gaat over geld weggeven. Dat is complexer dan het lijkt. Zeker de afgelopen tijd, waarin corona alle prognoses en plannen omvergooid. Dan is het extra belangrijk om het zakelijke aspect en de idealen op de juiste wijze te verenigen.”

Voor Van Nouhuijs is het betekenisvol dat hij met zijn bijdragen aan het bestuur een maatschappelijke rol vervult. “Dit gaat verder dan businessmodellen controleren en discussies voeren over mogelijke strategieën. Binnen ons bestuur wordt hardop nagedacht over de rol die cultuur in de samenleving kan vervullen. Ik geniet ook van de discussies die we voeren over de programmering van DeLaMar en de verhouding tussen deze prachtige Amsterdamse cultuurtempel en haar publiek. Het is inspirerend

Hij werd als jochie door zijn grootmoeder al ‘meegesleurd’ naar het Concertgebouw, en in die tijd speelde hij piano, blokfluit en cello, ‘een hobby waarvan snel duidelijk was dat meer er ook niet inzat’

om over een visie op de lange termijn mee te denken.”

Het culturele speelveld is de bankier overigens niet zo vreemd als zijn levensloop doet vermoeden. Hij werd als jochie door zijn grootmoeder al ‘meegesleurd’ naar het Concertgebouw, en in die tijd speelde hij piano, blokfluit en cello, ‘een hobby waarvan snel duidelijk was dat meer er ook niet inzat’. Kunst was altijd aanwezig, en al helemaal als het gezin op vakantie ging. “Wij konden eindeloos de graven van de farao’s in Egypte bekijken. Als een stel amateur-archeologen konden we ons daarin helemaal verliezen.” Later, toen hij ging studeren in Rotterdam, voerde sport de boventoon. “Elk leven kent zo zijn fases. Al is sport nog altijd voor mij een bron van ontspanning.” Van Nouhuijs loopt marathons (Amsterdam, New York, Berlijn), en gaat graag naar Ajax of het Nederlands elftal met relaties. “Met de bank zijn we nog altijd sponsor van de dames en de jeugd van Ajax. Daardoor ben je toch extra betrokken. Ik zie tussen sport en podiumkunsten ook best veel overeenkomsten: de lange voorbereiding, de zorgvuldige opbouw, het eindeloos repeteren, en de noodzaak om er op dat ene moment helemaal

te staan. Dat vraagt om discipline en focus. Om maar te zwijgen over de vorm van de dag. Soms zit het er gewoon niet in. Dan is het belangrijk toch tot het uiterste te gaan en niet door het ijs te zakken.”

Voor zijn werk verkeerde Van Nouhuijs geregeld in de Verenigde Staten. Daar raakte hij onder de indruk van de vanzelfsprekende positie die particuliere of *corporate foundations* er hebben. “Ik weet dat in Nederland de rol van foundations groter wordt, maar gezien de welvaart in ons land zou dat best nog wat harder mogen doorgroeien. Al in de zestiende eeuw deden vermogende families dit. Een foundation is een prachtig instituut: geen diffuse strategie meer van schenkingen aan verschillende goede doelen, maar zoveel mogelijk impact creëren op een gebied dat de schenkers aan het hart gaat. Zo worden twee werelden samengebracht. De zakenwereld weet hoe het is om veel geld te verdienen, maar de filantropische sector weet hoe het is om in een markt te bewegen waar maatschappelijk rendement vooropstaat. Het is mooi dat ik in het bestuur de intermediair tussen die twee culturen kan zijn.”

Foto: © Linda Stulic

Nieuwe directeur

Zonder kunst geen leven

Ronald Ockhuysen schreef 20 jaar over theater en film, en gaf daarna zes jaar leiding aan een krant en een nieuwssite. Nu is hij directeur van de VandenEnde Foundation: 'Wij zijn er voor iedereen met een uitzonderlijk talent.'

'De VandenEnde Foundation is de afgelopen 20 jaar uitgegroeid tot een belangrijk instituut binnen de Nederlandse cultuursector. Het mooie is: de Foundation is er voor iedereen. Van jong talent tot gevestigde instellingen. Van zangers en dichters tot dansers, violisten en cellisten. Van FOAM tot de Junior Company van het Nationale Ballet en Oscam in Amsterdam-Zuid Oost. Daarbij komt natuurlijk nog de verantwoordelijkheid bij voor de bouw en de exploitatie van het DeLaMar Theater in Amsterdam en nu ook DeLaMar West in het Amsterdamse stadsdeel Bos en Lommer. Dat nieuwe theater, een derde DeLaMar-zaal op een andere locatie bedoeld voor vernieuwing van het musicalgenre en voor experiment, is veelzeggend voor de reikwijdte van de Foundation. Het motto 'kansen geven' wordt op alle fronten ingevuld.'

Ronald Ockhuysen (1966), voormalig hoofdredacteur van *Het Parool*, is sinds 1 juni 2021 de nieuwe directeur van de VandenEnde Foundation. Hij volgde Milou Halbesma op, die wegens

persoonlijke omstandigheden terugtrad. Ockhuysen werkte eerder als theaterrecensent, mediaredacteur en filmjournalist voor *De Volkskrant*, en was, voordat hij hoofdredacteur werd, chef van de Kunst & Media-redactie bij *Het Parool*. Joop van den Ende: "Ronald Ockhuysen werkt sinds begin 2021 bij ons. Wij hebben hem leren kennen als iemand met een brede blik op de kunsten en een scherp oog voor de rol van onze Foundation in de culturele sector. In onze zoektocht naar een nieuwe directeur realiseerden we ons dat wij met Ronald de goede kandidaat al in huis hadden."

Janine van den Ende: "Door zijn achtergrond in de kunstjournalistiek heeft Ronald een goed overzicht van het culturele aanbod in ons land. Daarbij weet hij als voormalig hoofdredacteur het nodige van ondernemerschap en werken met creatief talent. Die combinatie maakt hem bij uitstek geschikt voor deze positie."

Ockhuysen is 'supertrots' dat hij leiding gaat geven aan 'dit bijzondere particuliere fonds, dat cultuur beschouwt als basisvoorwaarde voor een leefbare maatschappij'. Het is zijn ambitie om de VandenEnde Foundation verder te laten groeien. "De VandenEnde Foundation heeft terecht de reputatie dat het toptalent binnen de cultuur kansen geeft. Het helpt talent individueel, met beurzen voor prestigieuze opleidingen, maar het steunt ook podia en programma's

Het gaat erom dat kunst in onze maatschappij een hoofdrol kan opeisen. Dat moet echt.

waar talent een kans krijgt zich te presenteren en te ontwikkelen. Die gretigheid zal niet minder worden. We zijn er voor iedereen met uitzonderlijk talent. Dus ook voor *spoken word artists*, dichters, *rappers* en *slam poets*.”

De groei moet vanzelfsprekend zijn, zegt Ockhuysen, ‘met begrip voor de oorsprong van de Foundation’. “Joop en Janine van den Ende geven een deel van hun vermogen terug aan de maatschappij, daarbij voortbouwend op een traditie van cultureel ondernemerschap zoals we dat ooit in Nederland kenden.” Aan het einde van de negentiende eeuw werd Amsterdam op particulier initiatief verbeterd. “Het Concertgebouw kwam dankzij burgers tot stand, Carré werd gebouwd en ook theater Tuschinski kreeg dankzij standvastig ondernemerschap gestalte. In die lijn zie ik het werk van deze Foundation. Kunst moet zich tegenwoordig voortdurend verdedigen tegen het oprukkende populisme. Dan is het fijn dat er mensen zijn die zeggen: wij kiezen onvoorwaardelijk voor kunst, kunstenaars en voor al die jonge talenten die dromen op dat gebied hebben.”

Ockhuysen kwam zelf pas op zijn zeventiende voor het eerst in een theater. Met school ging hij naar *Wachten op Godot* van Samuel Beckett

in Theater Gooiland in Hilversum. “Ik was niet bepaald een ideale leerling. Ik had thuis geen voorbeelden op dat vlak, en was nogal dromerig van aard. Dat bezoek aan *Wachten op Godot* zag ik als een verplicht nummer. Totdat de twee acteurs opkwamen, en bij een boom een gesprek begonnen over Godot. Een man die maar niet komt opdagen. Zoiets had ik nog nooit gezien. Ik was totaal gefascineerd, al kon ik niet uitleggen waardoor precies. Wel had ik vanaf dat moment een bestemming in mijn leven; ik ging Theaterwetenschap en Rechten studeren om daarna 'iets' met kunst te gaan doen.”

Ockhuysen hoopt dat de VandenEnde Foundation ertoe kan bijdragen kunst en cultuur voor jongeren vanzelfsprekend te maken. “Het zou mooi zijn als meer mensen het voorbeeld van de familie Van den Ende volgen. Er is grote behoefte aan kunst. En dus grote behoefte aan geld. Gesubsidieerd en ongesubsidieerd, interdisciplinair of voor specifieke kunsten, particulier of van de overheid — dat maakt allemaal niets uit. Het gaat erom dat kunst in onze maatschappij een hoofdrol kan opeisen. Dat moet echt. Omdat kunst ons andere culturen, denkbeelden en werelden leert doorgronden.”

9

Bestuur en medewerkers

VandenEnde Foundation en DeLaMar Theater

BESTUUR VANDENENDE
FOUNDATION EN
DELAMAR THEATER

Joop van den Ende
voorzitter

Janine van den Ende
vicevoorzitter

Frank Klijberg
bestuurslid

Saskia Laseur
secretaris

Cornald Maas
bestuurslid

Rutger van Nouhuijs
penningmeester
(per april 2020)

Marian Spier
bestuurslid

MEDEWERKERS
VANDENENDE
FOUNDATION

Ronald Ockhuysen
directeur per 1 juni 2021

Ryclef Rienstra
directeur t/m 31 januari 2020

Milou Halbesma
directeur van 1 februari
2020 tot 1 juni 2021

Natasha Kyriakopoulos
senior projectmedewerker
& directiesecretaresse

Maartje Verhaak
projectmedewerker

RELEVANTE
NEVENFUNCTIES
BESTUURSLEDEN EN
DIRECTEUR PER 31
DECEMBER 2020

Joop van den Ende
VOORZITTER bestuur
Stichting DeLaMar Theater
DIRECTEUR Chios Group Inter-

national BV en Chios Media BV
VOORZITTER Stichting Stimule-
ring Kunst en Cultuur Commis-
saris Novamedia Holding BV
LID bestuur Blockbusterfonds
LID bestuur Stichting Méér
Muziek in de Klas

Janine van den Ende
VICEVOORZITTER bestuur
Stichting DeLaMar Theater
DIRECTEUR Chios Group Inter-
national BV en Chios Media BV
LID bestuur Blockbusterfonds
LID stuurgroep Blockbuster-
fonds

Frank Klijberg
LID bestuur Stichting DeLaMar
Theater

Saskia Laseur
LID bestuur Stichting DeLaMar
Theater
MANAGING PARTNER Van
Dorne N.V.
COMMISSARIS Stadsgoed NV

ONAFHANKELIJK VOORZITTER
bestuur Juridisch Hogeschool
Avans-Fontys
LID Raad van Toezicht
Stichting Nederlands
Kamerkoor
LID bestuur Stichting Méér
Muziek in de Klas
PENNINGMEESTER bestuur Cello
Biënnale

Rutger van Nouhuijs (bestuurslid vanaf 9 april 2020)

PENNINGMEESTER
Stichting DeLaMar Theater
LID van de Raad van Bestuur
ABN AMRO Bank
LID Board of Directors
AmCham (American
Chamber of Commerce in the
Netherlands)
LID Raad van Advies Euronext
LID bestuur Vereniging VNO-
NCW

Cornald Maas

LID bestuur Stichting DeLaMar
Theater
CREATIVE ADVISOR Eurovisie

Songfestival 2020
COMMISSIEVOORZITTER jury
Amsterdam Pride
LID Comité van Aanbeveling
inz. project De Koning van
Amsterdam van Bos Theater-
producties

Marian Spier

LID bestuur Stichting DeLaMar
Theater
LID Raad van Toezicht Van
Gogh Museum Amsterdam
LID Raad van Toezicht Rutgers
LID Raad van Bestuur Het Hem
LID Raad van Bestuur Well
Made Productions

**Peter Prein
(tot 18 januari 2020)**

SECRETARIS-PENNINGMEESTER
bestuur Stichting DeLaMar
Theater (tot 18 januari 2020)
PENNINGMEESTER Stichting
DeLaMar Theaterproducties
(tot 18 januari 2020)
SECRETARIS-PENNINGMEESTER
Stichting Theateralliantie
SECRETARIS-PENNINGMEESTER

Stichting Musical Awards
SECRETARIS-PENNINGMEESTER
Stichting Imago
Theaterproducties
SECRETARIS-PENNINGMEESTER
Stichting Stimulering Kunst en
Cultuur Commissaris
Novamedia Holding BV

**Ronald Ockhuysen
directeur (vanaf 1 juni 2021)**

BESTUURSLID Blockbusterfonds
LID Selectiecommissie Kick-
start Cultuurfonds
BESTUURSSECRETARIS
DeLaMar Theater

**Milou Halbesma
directeur (van 1 februari
2020 tot 1 juni 2021)**

BESTUURSSECRETARIS
DeLaMar Theater
BESTUURSLID Blockbusterfonds
LID Selectiecommissie
Kickstart Cultuurfonds
LID Raad van Advies Hortus
Botanicus Amsterdam
BESTUURSLID Zaans Museum

Ryclef Rienstra
directeur (tot en met 31 januari 2020)

BESTUURSSECRETARIS DeLaMar Theater (tot 1 februari 2020)
BESTUURSLID Blockbusterfonds (tot 1 februari 2020)
LID bestuur Stichting DeLaMar Theaterproducties (tot 1 februari 2020)
LID Raad van advies van de Stichting Museum Zaken
LID Verkiezingscommissie Raad van Toezicht VPRO

ADVISEURS 2020

ADVISEURS THEATER

HANS CROISET acteur, regisseur, schrijver
JACOB DERWIG acteur, regisseur
PAUL EENENS regisseur

ADVISEURS MUZIEK (KLASSIEK)

MONIQUE BARTELS cellist
SARAH KAPUSTIN violist
PAOLO GIACOMETTI pianist

DOMINIC SELDIS contrabassist
BART SCHNEEMANN hoboïst
ESTHER STEENBERGEN gitarist

ADVISEURS MUZIEK (JAZZ/POP)

KAREL BOEHLEE jazzpianist
GIJS DIJKHUIZEN jazzdrummer
FRANS VAN GEEST jazzbassist

ADVISEURS MUZIEK (ZANG)

MARCEL REIJANS tenor
CAROLYN WATKINSON mezzo-sopraan

ADVISEURS MUZIEK (ZANG JAZZ/POP)

JANNE SCHRA singer-songwriter
FRANCIEN VAN TUINEN jazz zangeres

DOMINIQUE CITROEN adviseur podiumkunsten

ADVISEURS FILM

FRANS VAN GESTEL filmproducent

SYTZE VAN DER LAAN filmproducent
HANNEKE NIENS filmproducent
GERBEN SCHERMER voormalig directeur Holland Animation Film Festival

ADVISEURS DANS

TED BRANDSEN directeur en choreograaf
Het Nationale Ballet
ANGELA LINSSEN artistiek leider Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam, opleiding Moderne Theaterdans
PERCY KRUYTHOFF coördinator, docent, coach, en choreograaf, Vooropleiding van de Academie voor Theater en Dans, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK)

Junior Company, Nationale Opera & Ballet
Foto: © Hans Gerritsen

10

Balans per 31 december 2020

Stichting VandenEnde Foundation

(vóór bestemming exploitatiesaldo)

	2020	2019
PER 31 DECEMBER 2020		
<i>Materiële vaste activa</i>	35.488.648	36.299.512
<i>Vlottende activa</i>	6.060.817	5.946.608
	41.549.465	42.246.120
<i>Eigen vermogen</i>	28.098.465	28.110.560
<i>Voorzieningen</i>	4.548.308	4.468.448
<i>Langlopende schulden</i>	5.160.000	6.450.000
<i>Kortlopende schulden</i>	3.742.692	3.217.112
	41.549.465	42.246.120

Staat van baten en lasten over 2020

	2020	2019
Baten		
<i>Schenkingen</i>	6.225.000	6.200.000
<i>Huurbaten DeLaMar Theater</i>	830.000	1.992.000
<i>Overige bijdragen</i>	900.000	0
<i>Totaal beschikbaar voor doelstelling</i>	7.955.000	8.192.000
Lasten		
<i>Projecten</i>	5.371.051	5.477.406
<i>Vastgoed DeLaMar Theater</i>	1.757.869	1.937.525
<i>Organisatiekosten</i>	838.175	633.381
<i>Totaal besteed aan doelstelling</i>	7.967.095	8.048.312
Totaal Exploitatiesaldo	-12.095	143.688

11

Wars van pronkzucht en grote woorden

Maarten van Nispen 1953-2020

Iets meer dan een maand was hij met pensioen, en in Portugal zou hij met zijn vrouw Joyce een tweede huis betrekken – een lang gekoesterde droom die eindelijk uit leek te komen. Totdat op Nieuwjaarsdag van 2020 in Portalegre opeens zijn hart het begaf, en het noodlot toesloeg. “Nog zo jong, nog zoveel energie,” zegt zijn werkgever en vriend Joop van den Ende. “Een verlies dat niet is te bevatten en waarmee we nog dagelijks worstelen.” Maarten van Nispen tot Pannerden kwam uit een adellijk nest met meerdere landgoederen en villa’s in Gelderland en voorouders die burgemeester waren. Het duurde decennia voordat Maarten zijn achtergrond omarmde. “Soms heb je tijd nodig om te rijpen,” zei hij daarover in een interview in *De Gelderlander*, dat verscheen naar aanleiding van zijn romandebuut in 2018. “Die weg naar acceptatie was nogal een proces. Zoals ook wild moet besterven.”

Als kind van de jaren zestig zette hij zich af tegen de tradities in zijn familie, en daarmee ook tegen zijn vader, Antoon van Nispen tot Pannerden. Die overleed toen Maarten negentien jaar was. Hij leerde zijn vader pas goed kennen toen hij van zijn moeder dagboeken van zijn vader mocht lezen.

Zijn vader, meestal Buurt genoemd, schreef zijn eerste dagboek terwijl de nazi’s hem negen maanden gevangenhielden in het Oranjehotel, de gevangenis in Scheveningen. Na de oorlog was zijn vader secretaris-generaal van negen minister-presidenten, en kwam hij over de vloer bij leden van het koninklijk huis.

Zelf studeerde Maarten Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Groningen en Theaterwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Hij begon na die studies in de journalistiek en vertelde met pretogen dat hij ‘nog een blauwe maandag’ bij *Het Parool* had gewerkt.

Maar zijn inlevingsvermogen was te groot om in de dagbladsector gelukkig te worden. Hij besloot op een andere manier verhalen te gaan vertellen: Maarten maakte de overstap naar de voorlichting.

Die loopbaan begon bij veilinghuis Christie's en vanaf 2000 kwam Maarten in dienst bij Joop van den Ende Theaterproducties. Uiteindelijk werd hij directeur corporate communicatie van Stage Entertainment en was hij de persoonlijk woordvoerder van de familie Van den Ende en daarmee ook adviseur van de VandenEnde Foundation.

“Ik voelde vanaf het eerste moment een klik,” zegt Van den Ende. “We hadden een onuitgesproken band, terwijl we uit heel verschillende werelden afkomstig zijn. Maarten was open en genereus. Over zijn adellijke titel sprak hij trouwens nooit in die eerste tijd. Pas na zeven jaar heeft hij me daarover iets verteld. Maarten was geen man van pronkzucht. Hij verkoos, net als zijn vader, de coulissen als zijn werkterrein. Daar deed hij zijn belangrijke werk.”

“Maarten was een moderne, leuke man die midden in de maatschappij stond; hij bracht een beschaving met zich mee die niet bepaald vanzelfsprekend is”, zegt Janine van den Ende. “Hij was gevoelig voor taal, extreem zorgvuldig met woorden ook, en behendig met de pen. Joop en ik hebben daar veel op kunnen steunen.”

Joop van den Ende: “Maarten heeft wel een meter of vijftien rapporten, persberichten en brieven voor mij geschreven. Hij heeft alle stormen met mijn bedrijf, familie en carrière meegemaakt. De hoogtepunten en de dieptepunten en mislukkingen. Want die zijn er natuurlijk ook geweest. Ook dan kon je op Maarten rekenen. Dan juist, eigenlijk.”

Voor de journalisten waarmee hij werkte, was Maarten een betrouwbare partner. Hij diende natuurlijk het belang van Stage Entertainment en van Joop van den Ende, maar hij begreep al te goed dat kwaliteitsjournalistiek onafhankelijk moest zijn, en dat daarbij ook lastige vragen en minder opgewekte recensies horen. In achtergrondgesprekken met journalisten en critici was hij open en eerlijk en vaak kwam hij zelf

met ideeën voor verhalen. Dat deed hij omzichtig, met voorzichtig geformuleerde inleidingen. Als een diplomaat die wist dat hij zich op glad ijs begaf, schetste hij in dergelijke gesprekken voorzichtig de contouren van een mogelijk achtergrondverhaal of een grote, inzichtelijke reportage.

Over zijn familiegeschiedenis schreef Maarten in 2018 een boek: *Adellijk wild*. Dat schrijverschap was een langgekoesterde wens. De drukbezochte boekpresentatie in boekhandel Scheltema op het Rokin in Amsterdam was een persoonlijke triomf; zijn dienende en adviseerende rol was, vlak voor zijn pensioen, toch maar mooi uitgebreid met een autonome rol als schrijver.

Van den Ende: “Hij had een droom, het schrijven van zijn eigen werk, maar door de drukte en het harde werken was dat onmogelijk. Zijn vrouw Joyce en ik hebben hem daarin gestimuleerd: schrijf dat boek... Doe dat toch! De publicatie maakte hem gelukkig.”

Door het schrijven van *Adellijk wild* werd Maarten zich alsnog bewust van ‘een zekere verantwoordelijkheid die je als jonkheer hebt richting volgende generaties’. “Ik probeer ook mijn eigen kinderen mee te geven hoe belangrijk het is om je tot een goed mens te ontwikkelen en anderen te inspireren”, zei hij in 2018 op de site *Adel in Nederland*. “Als je op een invloedrijke positie bent gekomen in je leven, gaat het er om anderen daarin te laten delen.”

Ronald Ockhuysen

Foto: © Roy Beusker

Colofon

Redactie: RONALD OCKHUYSEN
Beeldresearch: NATASHA KYRIAKOPOULOS en MAARTJE VERHAAK
Financials: BERNEY VAN STELTEN en JORDI SMIT

Correctie: PETER MOREE

Vormgeving: Verve
De teksten in dit jaarverslag zijn gezet in Alverata, een
in 2013 door Gerard Unger ontworpen lettertype.

Voorbereiding voor druk: Verve

Druk: Offsetdrukkerij Jan de Jong

Afwerking: Binderij Patist

© Copyright VandenEnde Foundation, Amsterdam 2021
Bij gehele of gedeeltelijke overname uit dit jaarverslag dient u
vooraf toestemming te vragen aan de VandenEnde Foundation.

VandenEnde Foundation

Postbus 75461
1070 AL Amsterdam

Telefoon 020-57 45 075
E-mail: info@vdef.nl
Website: www.vdef.nl

Twitter: <https://twitter.com/vandenendefonds>
Facebook: <https://www.facebook.com/VdEndeFoundation>

Informatie over het DeLaMar Theater: www.delamartheater.nl
Informatie over de Theateralliantie: www.theateralliantie.nl
Informatie over het Blockbusterfonds: www.blockbusterfonds.nl
Informatie over Méér Muziek in de Klas: www.meermuziekindeklas.nl

